

BS/21/2010

**BILANS AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ,
SPOŁECZNEJ I KULTURALNEJ
POLAKÓW, A TAKŻE DOŚWIADCZEŃ
OSOBISTYCH W ROKU 2009**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
3 października 2008 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Każdy kolejny rok skłania do podsumowań i refleksji, sprzyja tworzeniu bilansów i rozliczeń, podsumowaniu plusów i minusów minionych miesięcy. Badania na ten temat, po raz pierwszy przeprowadzone u schyłku PRL, systematycznie kontynuujemy. Uzupełniane o nowe pytania pozwalają dostrzec przemiany w życiu codziennym, aktywności kulturalnej i stylu życia Polaków w ciągu ostatnich dwudziestu lat.

ROK KSIĘGOWY POLAKA

Podobnie jak w poprzednich latach w styczniowym sondażu¹ przedstawiliśmy ankietowanym różnego rodzaju sytuacje i wydarzenia z życia codziennego, i poprosiliśmy, by określili, czy i – ewentualnie – jak często doświadczali ich w minionym roku.

Spośród wymienionych aktywności najbardziej powszechne są te związane z życiem towarzyskim, uczestnictwem w kulturze oraz dobroczynnością. Podobnie jak w poprzednich latach zdecydowana większość Polaków (65%) w roku 2009 przynajmniej raz zadbała o podtrzymywanie więzi towarzyskich i urządziła przyjęcie dla przyjaciół lub znajomych. Ponad połowa badanych (54%) deklaruje, że przeczytała w minionym roku co najmniej jedną książkę i niemal tyle samo osób (52%) korzystało z internetu w celach pozazawodowych. Prawie co drugi ankietowany – według własnych deklaracji – przynajmniej raz przekazał pieniądze na cele dobroczynne (49%) oraz kupił coś nieplanowanego, zrobił jakieś okazyjne zakupy (48%).

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (236) zrealizowano w dniach 7–13 stycznia 2010 roku na liczącej 1052 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Pozostałe uwzględnione w badaniu sytuacje minionego roku nieco rzadziej miały miejsce w życiu Polaków. Niespełna dwie piąte badanych (39%) co najmniej raz było z rodziną w restauracji. Niewiele mniej ankietowanych wybrało się przynajmniej raz do kina (38%), a także przekazało jakieś rzeczy, np. ubrania lub książki na cele dobroczynne (37%). Tyle samo Polaków (37%) spotkało w ubiegłym roku jakieś szczęście. Więcej niż co trzeci respondent wyjeżdżał z rodziną na wypoczynek (35%), a nieco mniej osób (32%) było na jakiejś imprezie sportowej.

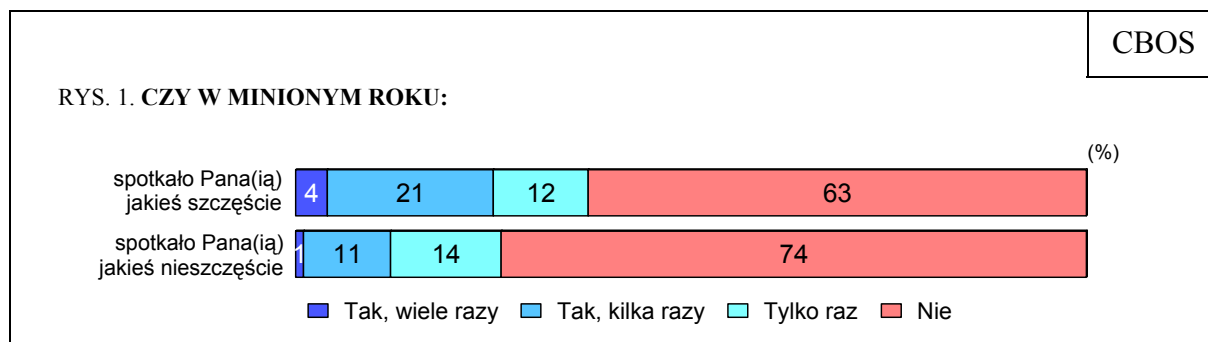
Tabela 1

Czy w minionym roku:	Tak				Nie
	Ogółem	wiele razy	kilka razy	tylko raz	
	w procentach				
– urządził(a) Pan(i) przyjęcie dla grona przyjaciół, znajomych	65	8	45	12	35
– przeczytał(a) Pan(i) książkę dla przyjemności	54	19	26	9	46
– korzystał(a) Pan(i) z internetu z celach pozazawodowych	52	44	7	1	48
– przekazał(a) Pan(i) pieniądze na cele dobroczynne	49	4	28	17	51
– kupił(a) Pan(i) coś atrakcyjnego, nieplanowanego	48	6	26	16	52
– był(a) Pan(i) z rodziną w restauracji	39	6	26	7	61
– był(a) Pan(i) w kinie	38	8	22	8	62
– spotkało Pana(ia) jakieś szczęście	37	4	21	12	63
– przekazała Pan(i) rzeczy, np. ubrania, książki na cele dobroczynne	37	4	25	8	63
– wyjeżdżał(a) Pan(i) z rodziną na wypoczynek	35	1	15	19	65
– był(a) Pan(i) na imprezie sportowej	32	5	20	7	68
– był(a) Pan(i) za granicą	26	2	11	13	74
– spotkało Pana(ia) jakieś nieszczęście	26	1	11	14	74
– nie czuł(a) się Pan(i) bezpiecznie na ulicy	25	6	15	4	75
– zaciągnął(ęła) Pan(i) kredyt lub pożyczkę w banku lub innej instytucji finansowej	23	0	5	18	77
– pożyczył(a) Pan(i) pieniądze od znajomych	22	3	14	5	78
– miał(a) Pan(i) trudności z załatwieniem spraw w urzędach	19	3	10	6	81
– przebywał(a) Pan(i) przynajmniej jeden dzień jako pacjent(ka) w szpitalu	18	1	6	11	82
– był(a) Pan(i) w teatrze	15	1	8	6	85
– przeznaczył(a) Pan(i) własną pracę, usługi na cele dobroczynne	12	2	8	2	88
– pracował(a) Pan(i) jako wolontariusz(ka)	6	2	2	2	94
– pracował(a) Pan(i) za granicą	5	1	1	3	95
– został(a) Pan(i) okradziona	4	0	1	3	96
– uczestniczył(a) Pan(i) w strajku lub demonstracji	2	0	1	1	98

Najrzadziej Polacy deklarowali działalność w wolontariacie (6%), pracę za granicą (5%), relatywnie rzadko zdarzyło im się być ofiarą kradzieży (4%), a sporadycznie uczestniczyli w strajku lub demonstracji (2%).

BILANS SZCZĘŚĆ I NIESZCZĘŚĆ

Ogólnie można uznać, że w 2009 roku bilans szczęść i nieszczęść był dla Polaków pozytywny. Prawie dwie piąte badanych (37%) miało powody do odczuwania szczęścia, w tym co czwarty czuł się szczęśliwy co najmniej kilkakrotnie. Natomiast nieszczęście dotknęło znacznie mniej osób (26%), przy czym 12% doświadczyło nieszczęścia więcej niż raz.

Zatem w 2009 roku wyraźnie więcej Polaków doznało szczęścia niż nieszczęścia (przewaga wskazań o 11 punktów). W porównaniu z 2008 rokiem zmniejszyła się zarówno liczba osób mających w 2009 roku powód, by się cieszyć, jak i tych, którzy uważają, że spotkało ich jakieś nieszczęście. W sumie w roku 2008 bilans był nieco korzystniejszy – przewaga osób szczęśliwych nad doznającymi nieszczęścia wynosiła 13 punktów procentowych. Jeszcze bardziej pozytywny był ten bilans w 2007 roku (przewaga 18 punktów). Zatem od dwóch lat bilans szczęść i nieszczęść się pogarsza. Warto zauważyć, że w sumie we wszystkich tych pomiarach odsetek osób deklarujących, że doznały jakiegoś nieszczęścia niewiele się zmienia (poza nietypowym rokiem 2007), natomiast większa jest amplituda zmian w deklaracjach szczęścia.

Tabela 2

Sytuacje, w których badani przynajmniej raz uczestniczyli w danym roku	Odsetki wskazań dotyczących roku					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Spotkało ich jakieś szczęście	32	33	36	40	41	37
Spotkało ich jakieś nieszczęście	27	27	25	22	28	26

Analiza uwarunkowań społeczno-demograficznych pokazuje, że szczęście jest silnie związane z obiektywną sytuacją życiową ludzi – doświadczają go tym częściej, im są młodszy,

lepiej wykształceni, im wyższą mają pozycję zawodową i lepsze warunki materialne, a także im większą miejscowość zamieszkują. Natomiast nieszczęście rozkłada się w społeczeństwie znacznie bardziej równomiernie (zob. tabele aneksowe). Generalnie, w większości grup społeczno-demograficznych odnotowujemy liczebną przewagę osób, które doznały w 2009 roku szczęścia, nad dotkniętymi nieszczęściem. Widoczna jest ona przede wszystkim w grupach znajdujących się w najlepszym położeniu społeczno-ekonomicznym. Natomiast wśród będących w trudnej sytuacji życiowej – najstarszych, bezrobotnych, rencistów, żyjących w złych warunkach materialnych – odsetek osób mających za sobą nieszczęśliwe wydarzenia jest większy niż tych, których spotkało szczęście. Ponadto zwraca uwagę fakt, że ludzie młodzi, w wieku od 18 do 24 lat (również studenci), oraz respondenci najbardziej zaangażowani w praktyki religijne (do których zaliczają się głównie ludzie starsi) znacznie częściej niż inni doświadczali w minionym roku zarówno szczęścia, jak i nieszczęścia.

KONTAKTY TOWARZYSKIE I RODZINNE

Wyniki naszych badań ukazują, że Polacy przywiązują dużą wagę do więzi towarzyskich – większość ankietowanych (65%) urządziła w minionym roku przyjęcie dla grona przyjaciół, znajomych, w tym ponad połowa zaprosiła gości co najmniej kilka razy. Nieco więcej niż co trzeci respondent nie zdecydował się na zorganizowanie spotkania towarzyskiego. Pod tym względem zwyczaj Polaków w ostatnich dwudziestu latach niemal się nie zmieniają.

W porównaniu z rokiem 2008 zmienił się natomiast model spędzania czasu z rodziną. W roku 2009 niespełna dwie piąte respondentów (39%) było z bliskimi w restauracji, w tym większość z nich co najmniej kilka razy. Nieco ponad jedna trzecia Polaków (35%) wyjeżdżała wraz z rodziną na wypoczynek, w tym dla niespełna jednej piątej był to wyjazd jednorazowy, a jedna szóstą wyjeżdżała co najmniej kilkakrotnie. Zapewne kryzys gospodarczy przyczynił się do tego, że w porównaniu z 2008 rokiem spadł odsetek Polaków, którzy bywają z rodziną w restauracji (o 7 punktów). Choć liczba ankietowanych odwiedzających restaurację jest najniższa od dwóch lat, przewyższa jednak tę, którą notowaliśmy wcześniej. Również nieco mniejszy w ubiegłym roku niż rok wcześniej był odsetek Polaków, którzy mogą sobie pozwolić na wyjazd wypoczynkowy z rodziną (spadek o 3 punkty).

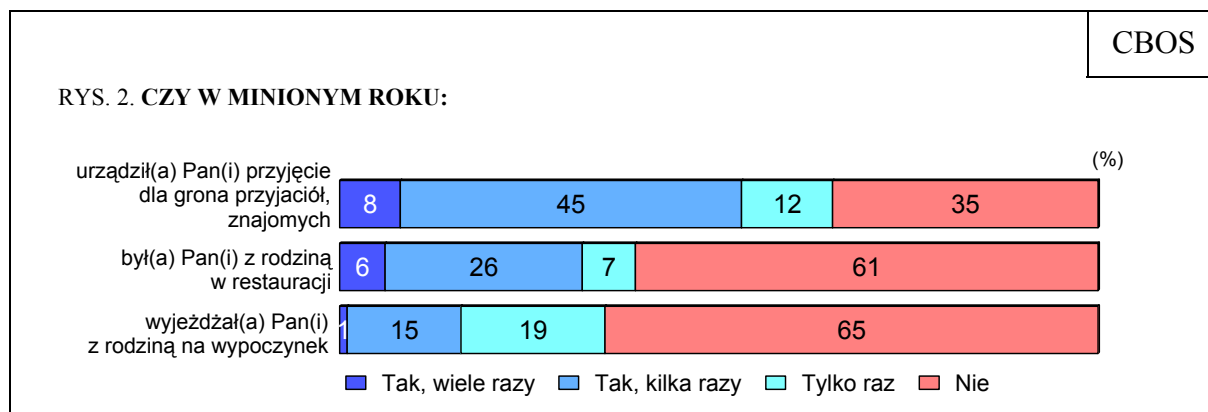

Tabela 3

Sytuacje, w których badani przynajmniej raz uczestniczyli w danym roku	Odsetki wskazań dotyczących roku																			
	'87	'88	'89	'92	'93	'94	'95	'96	'97	'98	'99	'00	'01	'02	'04	'05	'06	'07	'08	'09
Urządzenie przyjęcia dla grona przyjaciół, znajomych	65	65	66	55	55	66	67	62	62	66	64	62	58	61	61	60	66	69	66	65
Pójście z rodziną do restauracji	22	22	22	20	20	26	29	27	27	30	27	27	26	29	33	34	37	44	46	39
Wyjazd z rodziną na wypoczynek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31	33	38	35

Urządzanie przyjęć dla przyjaciół i znajomych jest niemal powszechnym zwyczajem w środowisku osób o wyższej pozycji społeczno-ekonomicznej, a także ankietowanych w wieku od 25 do 44 lat. Im gorsze natomiast położenie społeczne i materialne badanych oraz starszy wiek, tym na ogół rzadsze przypadki organizowania spotkań towarzyskich. Ograniczeń takich doświadczają przede wszystkim ludzie w starszym wieku, żyjący w złych warunkach materialnych, mający podstawowe wykształcenie, renciści i bezrobotni.

Zróznicowane społecznie są także sposoby spędzania wolnego czasu z rodziną (zob. tabele aneksowe). Rodzinne wypadki do restauracji oraz wspólne wyjazdy na wypoczynek wpisują się w styl życia przede wszystkim osób znajdujących się w dobrym położeniu społeczno-ekonomicznym, mieszkających w wielkich miastach, ludzi młodych. Natomiast im niższe wykształcenie i pozycja zawodowa oraz dochód na osobę w rodzinie, gorsze warunki materialne i starszy wiek, tym rzadsze deklaracje spędzania czasu w ten sposób.

UCZESTNICTWO W ŻYCIU KULTURALNYM

W minionym roku ponad połowa badanych (54%) przeczytała dla własnej przyjemności jakąś książkę, przy czym niemal co piąty utrzymuje, że przeczytał ich wiele, a co czwarty – kilka. Prawie co drugi Polak w 2009 roku nie sięgnął ani razu po żadną lekturę. W ciągu ostatnich dwudziestu lat poziom czytelnictwa, definiowany liczbą przeczytanych książek, w zasadzie nie zmienia się znacząco, jednak trzeba podkreślić, że obecnie jest niższy niż w końcu lat osiemdziesiątych.

Mniej popularne są formy partycypacji w życiu kulturalnym wymagające „wyjścia z domu”. Niespełna dwie piąte badanych (38%) wybrało się w minionym roku do kina (przy czym zdecydowana większość – co najmniej kilka razy). Jeszcze mniej osób (15%) było w teatrze. Udział w życiu kulturalnym w tych wymiarach zmieniał się w ostatnim dwudziestolecu tylko w niewielkim stopniu.

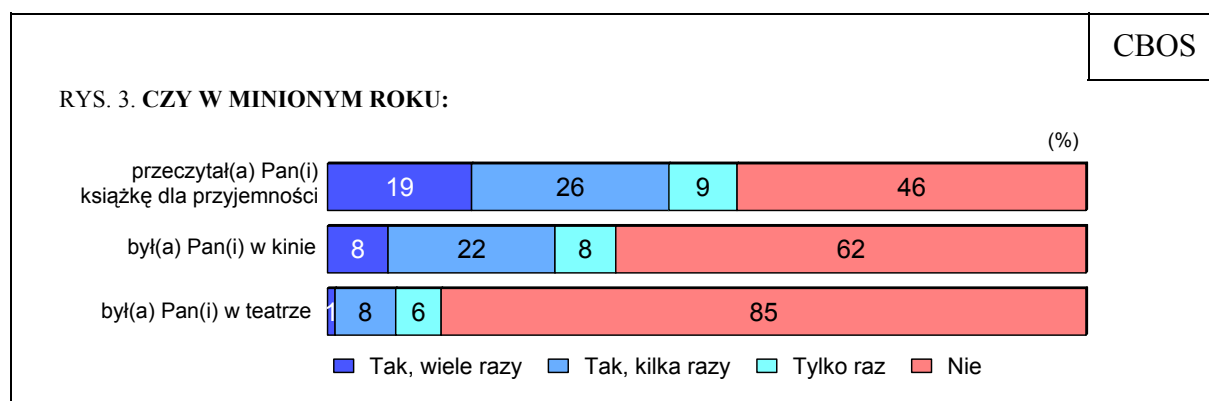

Tabela 4

Sytuacje, w których badani przynajmniej raz uczestniczyli w danym roku	Odsetki wskazań dotyczących roku																			
	'87	'88	'89	'92	'93	'94	'95	'96	'97	'98	'99	'00	'01	'02	'04	'05	'06	'07	'08	'09
Przeczytanie książki dla przyjemności	-	64	60	57	58	54	63	59	59	59	54	57	54	57	57	56	58	58	55	54
Pójście do kina	41	42	25	16	17	20	22	25	25	33	26	34	33	29	33	31	33	39	39	38
Pójście do teatru	13	18	13	8	10	11	13	14	11	12	12	11	10	12	13	15	13	15	18	15

Czytelnictwo książek jest dość wyraźnie zróżnicowane społecznie. Najwięcej czytają osoby z wyższym wykształceniem, a w grupach społeczno-zawodowych przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, średni personel techniczny oraz pracownicy

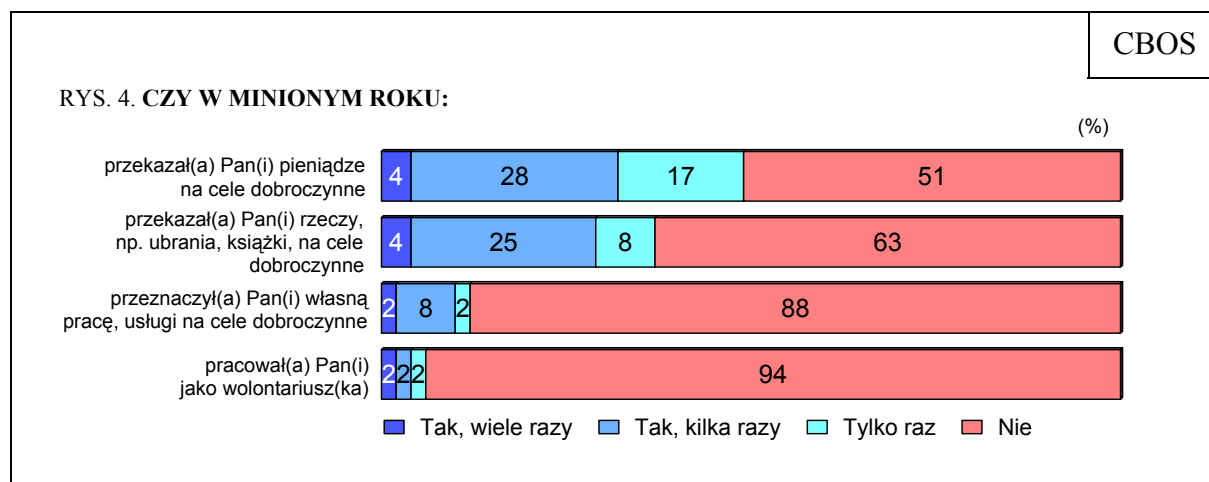

administracyjno-biurowi. Do miłośników książek częściej od innych zaliczają się kobiety, uczniowie i studenci oraz mieszkańcy największych miast. Czytelnictwu sprzyjają też wysokie dochody i dobre warunki materialne. Nieco częściej czytały coś dla przyjemności w zeszłym roku osoby o lewicowych niż prawicowych poglądach politycznych.

Również pozostałe przejawy uczestnictwa w życiu kulturalnym są zróżnicowane społecznie, przy czym kluczowe znaczenie w tych dwóch przypadkach ma miejsce zamieszkania i dostęp do kin i teatrów (zob. tabele aneksowe).

DOBROczynność

Z uzyskanych deklaracji wynika, że w zeszłym roku niespełna połowa Polaków (49%) ofiarowywała środki finansowe na cele dobroczynne, przy czym jedna trzecia twierdzi, że zdarzyło się to co najmniej kilkakrotnie. Nieco mniejsza grupa ankietowanych (37%) udzielała też pomocy rzeczowej, przekazując potrzebującym np. ubrania lub książki, w tym mniej niż co trzeci zrobił to przynajmniej kilka razy. Mało popularne jest wśród Polaków przeznaczanie swojego czasu i pracy na rzecz dobroczynności (12%), a jeszcze mniej – praca w charakterze wolontariusza (6%).

W 2009 deklaracje badanych dotyczące działalności w sferze dobroczynności były mniej częste niż rok wcześniej. Praca na rzecz dobroczynności i przekazywanie darów rzeczowych miały miejsce w minionym roku najrzadziej w ostatnim czteroleciu (2006–2009).

Tabela 5

Sytuacje, w których badani przynajmniej raz uczestniczyli w danym roku	Odsetki wskazań dotyczących roku			
	2006	2007	2008	2009
Przekazanie pieniędzy na cele dobroczynne	49	43	54	49
Przekazanie rzeczy, np. ubrań, książek, na cele dobroczynne	45	44	40	37
Przeznaczenie własnej pracy, usług na cele dobroczynne	18	19	15	12
Praca w charakterze wolontariusza	4	5	5	6

INTERNET, OKAZYJNE ZAKUPY I IMPREZY SPORTOWE

Korzystanie z internetu w coraz większym stopniu wpisuje się w styl życia Polaków. W minionym roku więcej niż co drugi badany był wielokrotnie jego użytkownikiem (w celach niezwiązanych z pracą zawodową). Aktywność internetowa respondentów była w ubiegłym roku taka sama jak rok wcześniej i wyraźnie wyższa niż dwa i trzy lata temu (w porównaniu z rokiem 2007 wzrost o 12 punktów, od 2006 – o 17 punktów).

Prawie połowa ankietowanych (48%) kupiła w zeszłym roku coś nieplanowanego, w tym niemal co trzeci skorzystał z możliwości okazyjnych zakupów przynajmniej kilkakrotnie. W porównaniu z rokiem 2008 częstość nieplanowanych zakupów nieco się obniżyła.

Co trzeci respondent (32%) był w minionym roku na jakiejś imprezie sportowej (jedna czwarta przynajmniej kilkakrotnie uczestniczyła w takim wydarzeniu). Także w tym aspekcie aktywność Polaków była nieco niższa niż rok wcześniej (spadek deklaracji o 5 punktów procentowych). Jednak z perspektywy ostatnich dwudziestu lat widać, że również ta forma spędzania czasu wolnego jest popularniejsza niż w końcu PRL i na początku transformacji ustrojowej.

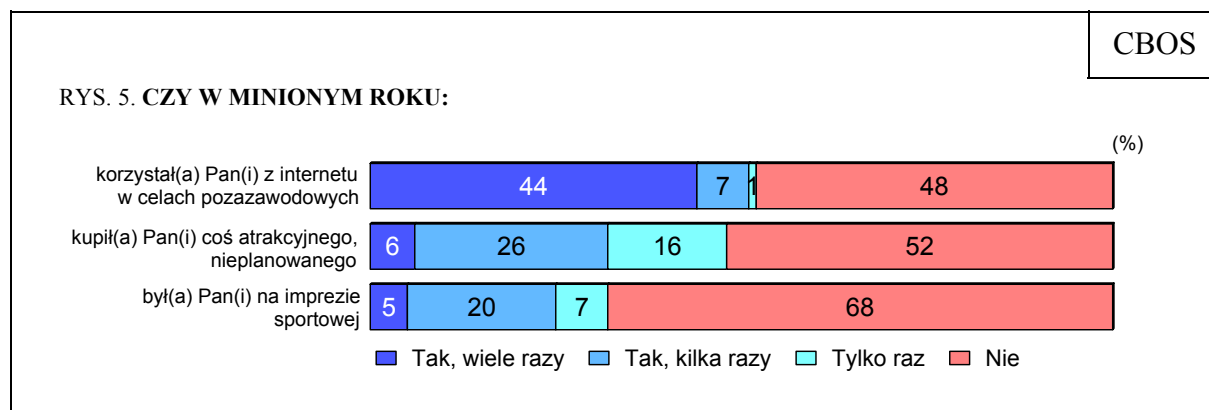

Tabela 6

Sytuacje, w których badani przynajmniej raz uczestniczyli w danym roku	Odsetki wskazań dotyczących roku																			
	'87	'88	'89	'92	'93	'94	'95	'96	'97	'98	'99	'00	'01	'02	'04	'05	'06	'07	'08	'09
Korzystanie z internetu w celach pozazawodowych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35	40	52	52
Kupno czegoś atrakcyjnego, nieplanowanego	-	-	-	-	-	-	41	39	34	44	38	42	34	42	38	42	47	50	52	48
Pójście na imprezę sportową	26	26	23	23	24	27	30	27	26	30	25	30	32	33	35	35	38	37	37	32

Korzystanie z internetu zależy przede wszystkim od wieku – im młodsi badani, tym częściej łączą się z siecią, przy czym granicą różnicującą częstości bycia użytkownikiem internetu jest wiek 45 lat. Również im wyższe wykształcenie i pozycja zawodowa ankietowanych, tym więcej z nich należy do użytkowników internetu. Korzystaniu z sieci sprzyja też dobra sytuacja finansowa i materialna gospodarstwa domowego respondentów. Ponadto internautów jest proporcjonalnie więcej w miastach, zwłaszcza największych, niż na wsi.

WYJAZDY ZAGRANICZNE

Z dłuższej perspektywy wyraźnie widać, że wyjazdy i wycieczki zagraniczne stają się coraz bardziej popularną formą spędzania urlopu i częścią stylu życia Polaków. Jednak w 2009 roku, tak jak w wielu innych dziedzinach, obserwujemy zmniejszenie aktywności i częstości wyjazdów Polaków. W minionym roku poza krajem był co czwarty ankietowany (26%), czyli o 4 punkty procentowe mniej niż rok wcześniej. W roku 2009 poziom wyjazdów zagranicznych był taki sam jak w roku 2007.

Kryzys gospodarczy na świecie daje o sobie znać również w deklaracjach o podejmowaniu pracy za granicą. W 2009 roku nieco mniej osób niż rok wcześniej wyjeżdżało za granicę do pracy (5%, spadek o 3 punkty).

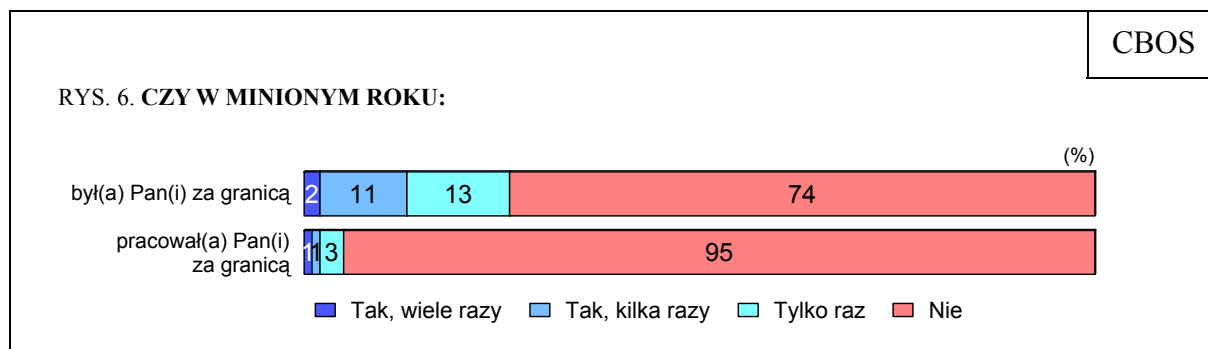

Tabela 7

Sytuacje, w których badani przynajmniej raz uczestniczyli w danym roku	Odsetki wskazań dotyczących roku																
	'92	'93	'94	'95	'96	'97	'98	'99	'00	'01	'02	'04	'05	'06	'07	'08	'09
Byli za granicą	13	11	14	18	18	17	18	19	21	18	21	19	21	22	26	30	26
Pracowali za granicą	-	-	-	3	3	4	4	3	4	3	5	4	7	6	7	8	5

Szansa wyjazdu za granicę jest silnie uzależniona od położenia społeczno-ekonomicznego badanych. Im wyższe ich wykształcenie, pozycja zawodowa, dochody *per capita* i lepsze warunki materialne, a także większa miejscowość, w której mieszkają, tym częściej na ogół zagraniczne wojaże wpisują się w ich styl życia. Za granicę wyjeżdża też więcej osób w wieku poniżej 45 lat niż starszych.

KREDYTY I POŻYCZKI

Kryzys na rynkach finansowych, kłopoty banków i trudniejsze warunki uzyskiwania kredytów, a także obawy o własną wypłacalność spowodowały, że w ubiegłym roku Polacy pożyczali mniej pieniędzy niż rok wcześniej. Dotyczy to zarówno kredytów w bankach, jak i pożyczek prywatnych od rodziny czy znajomych. W 2009 roku 23% ankietowanych pożyczyci pieniądze w jakiejś instytucji finansowej, niewiele mniej osób (22%) zadłużyło się na dłużej lub krócej u znajomych. Jednak o ile w bankach pożyczka się raczej jednorazowo i zapewne na dłużej, o tyle pożyczki od znajomych bierze się częściej i – jak się można domyślać – na ogół na krótszy czas.

Jeszcze pod koniec PRL głównym źródłem ratowania sytuacji finansowej była samopomoc, czyli pożyczki od rodziny czy przyjaciół – co drugi badany pożyczyci wówczas pieniądze od znajomych. Również na początku lat dziewięćdziesiątych – gdy pojawiło się

bezrobocie i pogorszyły warunki życia – znaczna grupa respondentów ratowała w ten sposób budżet domowy. Obecnie odsetek Polaków pożyczających pieniądze od znajomych jest przeszło o połowę mniejszy niż pod koniec lat osiemdziesiątych. W ostatnim roku obniżył się o 5 punktów.

Stan zadłużenia w bankach monitorujemy dopiero od trzech lat. W tym okresie Polacy najbardziej optymistycznie oceniali swoje perspektywy finansowe i brali najwięcej kredytów w 2007 roku. W 2008 roku kredyt w banku lub innej instytucji finansowej także zaciągnęła ponad jedna czwarta badanych (28%). W porównaniu z tymi deklaracjami w roku 2009 odsetek osób, które pożyczły pieniądze w banku, obniżył się o 5 punktów.

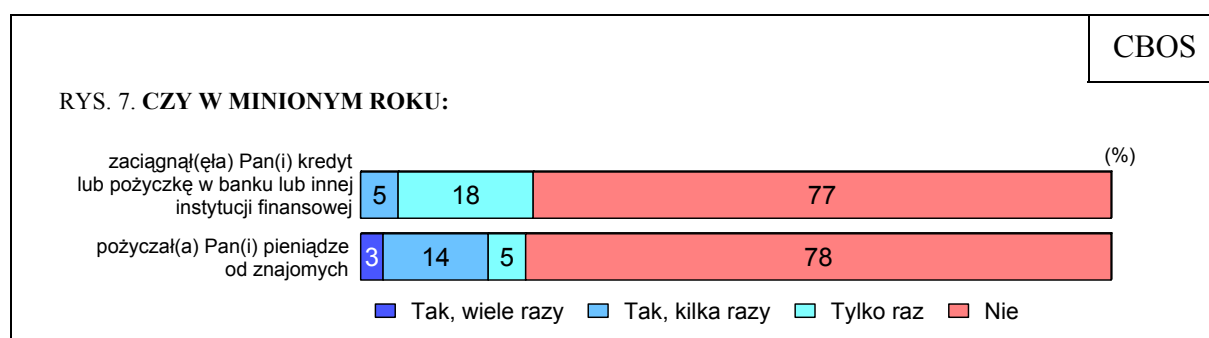

Tabela 8

Sytuacje, w których badani przynajmniej raz uczestniczyli w danym roku	Odsetki wskazań dotyczących roku																			
	'87	'88	'89	'92	'93	'94	'95	'96	'97	'98	'99	'00	'01	'02	'04	'05	'06	'07	'08	'09
Zaciągnięcie kredytu lub pożyczki w instytucji finansowej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	28	23
Pożyczenie pieniędzy od znajomych	48	50	40	39	36	34	30	32	33	35	32	36	33	27	36	27	29	22	27	22

Pod względem częstości zaciągania kredytów i pożyczek w instytucjach finansowych porównywane grupy społeczno-demograficzne różnią się relatywnie w niewielkim stopniu. Kredytobiorców znajdujemy w różnych grupach wiekowych, choć – co zrozumiałe – najmniej jest ich wśród badanych najmłodszych i najstarszych. W bankach nieco częściej zapożyczają się mieszkańcy największych miast oraz osoby z wyższym wykształceniem. Natomiast pieniądze od znajomych najczęściej pożyczają ludzie młodzi (do 24 roku życia), mieszkańcy najmniejszych miast i respondenci słabo wykształceni (najczęściej

z wykształceniem zawodowym). Wśród grup społeczno-zawodowych najczęściej decydują się na wzięcie pożyczki od bliskich robotnicy niewykwalifikowani, którzy również należą – obok bezrobotnych – do respondentów najczęściej pożyczających pieniądze od znajomych. Tą drogą częściej niż inni ratują swój budżet także renciści oraz rolnicy. Pożyczki od osób prywatnych badani zaciągają tym częściej, im gorsze są ich warunki materialne i niższe dochody na osobę w rodzinie. O ile pożyczki w bankach relatywnie częściej biorą osoby najlepiej zarabiające, o tyle pożyczki u znajomych to – najczęściej z konieczności – specjalność respondentów osiągających najniższe dochody na osobę w rodzinie.

POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA, SPOTKANIE Z URZĘDEM I SZPITALEM

W 2009 roku co czwartemu Polakowi (25%) zdarzyło się, że nie czuł się bezpiecznie na ulicy, przy czym 6% doświadczyło tego typu zagrożenia wielokrotnie, a 15% – kilka razy. W ubiegłym roku 4% respondentów padło ofiarą kradzieży. Z perspektywy ostatnich dwudziestu lat widać jednak, że zarówno brak bezpieczeństwa osobistego na ulicy, jak i kradzieże dotyczą w minionym roku mniejszej liczby badanych niż we wcześniejszych latach. W roku 2009 grupa osób, które odczuwały brak poczucia bezpieczeństwa, zmniejszyła się w porównaniu z sytuacją o rok wcześniejszą aż o 8 punktów procentowych. To najmniejsza liczba tego typu negatywnych doświadczeń w całym dwudziestoleciu.

Inny rodzaj trudności wiąże się z załatwianiem spraw w urzędach – doświadczyła ich w ubiegłym roku niespełna jedna piąta ankietowanych (19%), w tym ponad jedna siódma co najmniej kilka razy. W minionym roku mniej niż co piąty respondent (18%) był hospitalizowany; zazwyczaj był to jednorazowy pobyt w szpitalu, jednak dla siedmiu na stu badanych okazał się co najmniej kilkakrotny. Zupełnie marginalne natomiast były doświadczenia innego rodzaju – uczestnictwa w strajku lub demonstracji. W 2009 roku protestowało w ten sposób zaledwie dwóch na stu ankietowanych (2%). W kolejnych latach wskaźnik ten zmienia się nieznacznie. Jedynie w końcu lat osiemdziesiątych Polacy częściej strajkowali.

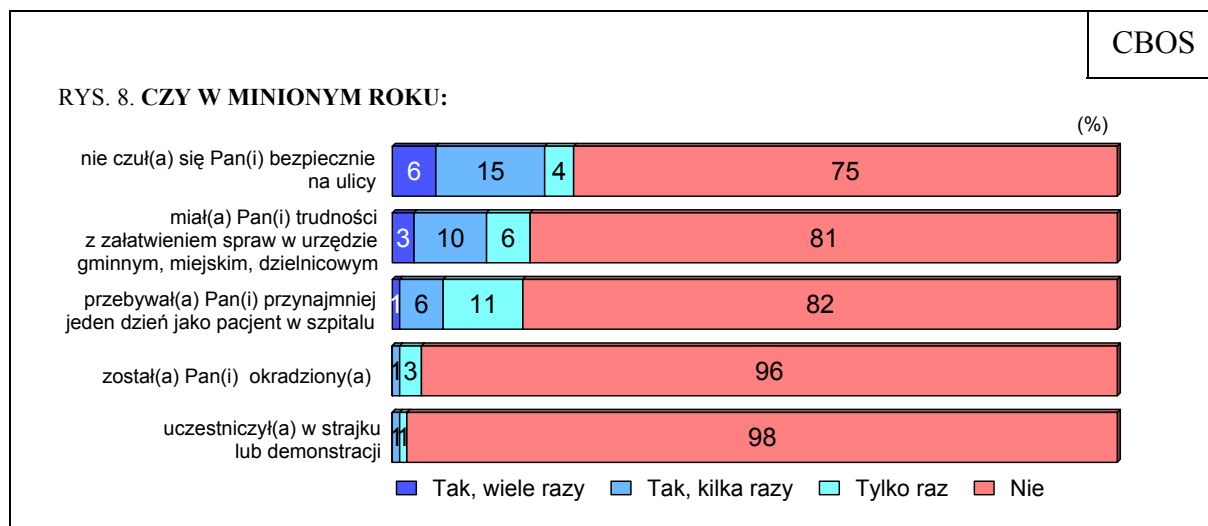

Tabela 9

Sytuacje, w których badani przynajmniej raz uczestniczyli w danym roku	Odsetki wskazań dotyczących roku																			
	'87	'88	'89	'92	'93	'94	'95	'96	'97	'98	'99	'00	'01	'02	'04	'05	'06	'07	'08	'09
Brak poczucia bezpieczeństwa na ulicy	29	45	40	46	41	38	40	43	45	43	44	38	40	38	42	40	37	31	33	25
Trudności z załatwieniem spraw w urzędzie	45	43	30	22	22	20	21	22	21	27	24	27	24	24	28	24	22	19	20	19
Leczenie się w szpitalu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	20	18
Bycie okradzionym	-	11	-	10	11	10	10	10	11	12	9	12	8	9	10	7	7	5	5	4
Uczestniczenie w strajku lub demonstracji	5	8	2	3	2	1	3	2	2	4	2	1	1	2	2	2	1	3	3	2

Poczucia zagrożenia bezpieczeństwa osobistego w miejscach publicznych (na ulicy) znacznie częściej doświadczają mieszkańcy miast, zwłaszcza dużych, powyżej 100 tys. ludności, niż wsi. Częściej jest ono także udziałem ludzi młodych, szczególnie w wieku od 18 do 24 lat, w tym również uczniów i studentów oraz kobiet. Wśród grup społeczno-zawodowych bardziej zagrożeni od innych czują się przedstawiciele kadry kierowniczej i specjaliści z wyższym wykształceniem, pracownicy administracyjno-biurowi oraz osoby pracujące na własny rachunek.

Pobyty w szpitalu najczęściej jest udziałem rencistów oraz osób najstarszych (mających ponad 64 lata), a najrzadziej – ludzi stosunkowo młodych, w wieku od 35 do 44 lat (ale nie najmłodszych). Natomiast trudności z załatwieniem spraw w urzędach zdarzają się

badanym tym częściej, im lepiej są wykształceni. Częściej od innych doświadczają ich ludzie młodzi, w wieku od 25 do 34 lat, prowadzący własną działalność gospodarczą (osoby te prawdopodobnie częściej mają styczność z urzędami).

Rok 2009 był rokiem kryzysu gospodarczego w Europie i na świecie. W Polsce – choć odnotowaliśmy wzrost gospodarczy – obywatele też nastawieni byli raczej na oszczędzanie, ograniczanie potrzeb i wydatków niż na konsumpcję. Choć w 2009 roku wyraźnie więcej Polaków doznało szczęścia niż nieszczęścia, w porównaniu z 2008 rokiem bilans okazał się mniej korzystny. W minionym roku w największym stopniu odnotowaliśmy spadek częstości tych zachowań i doświadczeń, które związane są z koniecznością oszczędzania. A więc Polacy wyraźnie rzadziej bywali z rodzinami w restauracji czy na imprezach sportowych. Rzadziej przekazywali pieniądze na cele dobroczynne, zaciągali pożyczki (zarówno w bankach, jak i u znajomych), kupowali coś atrakcyjnego i nieplanowanego, rzadziej też wyjeżdżali za granicę. Zmianą korzystną dla obrazu życia społecznego jest natomiast wyraźny spadek negatywnych doświadczeń związanych z poczuciem bezpieczeństwa – w roku 2009 roku aż o 8 punktów spadł odsetek ankietowanych, którzy w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy nie czuli się bezpiecznie na ulicy.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1

		Czy w minionym roku spotkało Pana(ia) jakieś szczęście?				Liczba osób
		Tak, wiele razy	Tak, kilka razy	Tylko raz	Nie	
		%	%	%	%	
Ogółem		4	21	12	63	1040
Płeć	Mężczyźni	3	20	13	63	492
	Kobiety	5	22	10	62	548
Wiek	18-24 lata	9	40	13	38	142
	25-34	7	33	12	49	203
	35-44	6	20	17	57	152
	45-54	1	21	9	69	181
	55-64	2	11	12	75	179
	65 lat i więcej	2	5	9	84	182
Miejsce zamieszkania	Wieś	2	17	10	71	388
	Miasto do 20 tys.	3	14	11	72	133
	20-100 tys.	5	25	14	57	201
	101-500 tys.	7	23	15	55	169
	501 tys. i więcej mieszk.	8	32	10	51	149
Wykształcenie	Podstawowe	3	18	8	72	267
	Zasadnicze zawodowe	1	11	12	76	264
	Średnie	7	25	14	54	349
	Wyższe	7	35	12	46	160
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	9	39	14	38	92
	Średni personel, technicy	11	33	7	49	40
	Pracownicy adm.-biurowi	5	39	11	44	56
	Pracownicy usług	9	17	10	65	66
	Robotnicy wykwalifikowani	3	18	10	69	127
	Robotnicy niewykwalifik.	4	5	8	83	48
	Rolnicy	4	9	10	77	56
	Pracujący na własny rach.	4	30	16	50	51
Bierni zawodowo	Renciści		10	9	82	83
	Emeryci	1	6	13	79	211
	Uczniowie i studenci	9	46	14	31	100
	Bezrobotni	1	24	16	59	59
	Gospodynie domowe i inni	2	24	8	67	51
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	6	30	7	56	126
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	9	22	12	57	84
	sekt. pryw. poza rolnict.	5	27	13	54	244
	prywatnym gosp. rolnym	4	9	11	76	45
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	4	17	12	66	213
	501-750	2	16	10	71	158
	751-1000	1	19	9	71	190
	1001-1500	4	22	14	60	114
	Powyżej 1500 zł	9	35	15	42	121
Ocena własnych war. mater.	Złe	3	14	9	75	143
	Średnie	2	16	10	72	471
	Dobre	8	30	14	49	426
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	5	18	6	71	59
	Raz w tygodniu	4	22	14	61	503
	1-2 razy w miesiącu	2	24	8	67	168
	Kilka razy w roku	8	20	14	59	194
	W ogóle nie uczestniczy	5	19	8	67	117
Poglądy polityczne	Lewica	4	20	9	68	135
	Centrum	4	22	14	60	347
	Prawica	4	25	13	57	337
	Trudno powiedzieć	4	14	8	74	220

Tabela 2

		Czy w minionym roku spotkało Pana(ia) jakieś nieszczęście?				Liczba osób
		Tak, wiele razy	Tak, kilka razy	Tylko raz	Nie	
		%	%	%	%	
Ogółem		1	11	14	74	1044
Płeć	Mężczyźni	1	12	14	73	494
	Kobiety	2	9	15	74	550
Wiek	18-24 lata	1	27	17	55	143
	25-34	1	14	14	72	203
	35-44	3	9	18	70	153
	45-54	0	8	10	82	184
	55-64	1	4	14	80	180
	65 lat i więcej	2	6	14	78	181
Miejsce zamieszkania	Wieś	1	10	12	77	389
	Miasto do 20 tys.	1	13	18	68	134
	20-100 tys.	2	10	11	78	201
	101-500 tys.	1	7	17	74	171
	501 tys. i więcej mieszk.	1	17	17	65	149
Wykształcenie	Podstawowe	3	13	12	72	264
	Zasadnicze zawodowe	1	5	14	80	268
	Średnie	1	13	15	72	351
	Wyższe	1	12	18	69	160
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.		7	16	77	92
	Średni personel, technicy		10	16	74	40
	Pracownicy adm.-biurowi		19	17	64	56
	Pracownicy usług		12	9	78	65
	Robotnicy wykwalifikowani		8	13	79	129
	Robotnicy niewykwalifik.	2	10	13	75	50
	Rolnicy	3	5	7	85	56
Bierni zawodowo	Pracujący na własny rach.	3	10	16	72	51
	Renciści	4	12	9	75	82
	Emeryci		3	17	79	211
	Uczniowie i studenci	2	30	19	48	101
	Bezrobotni	4	12	13	70	59
Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni	2	10	13	75	53
	inst. państw., publicznej	1	7	19	73	128
	spółce właścicieli prywatnych i państwa		13	14	73	84
	sekt. prywat. poza rolnict. prywatnym gosp. rolnym	1	12	14	74	244
Dochody na jedną osobę	3	6	8	82	45	
	Do 500 zł	2	13	15	70	214
	501-750	1	7	17	76	158
	751-1000	2	11	15	71	191
	1001-1500		11	11	78	115
Ocena własnych war. mater.	Powyżej 1500 zł		8	13	79	121
	Złe	3	20	15	61	142
	Średnie	1	8	14	77	473
Udział w prakt. religijnych	Dobre	1	10	14	74	429
	Kilka razy w tygodniu	1	8	9	82	58
	Raz w tygodniu	1	11	13	75	505
	1-2 razy w miesiącu		8	17	74	169
	Kilka razy w roku	3	12	15	70	193
Poglądy polityczne	W ogóle nie uczestniczy	2	15	17	66	119
	Lewica		10	16	74	134
	Centrum	1	8	18	73	350
	Prawica	0	16	10	74	338
	Trudno powiedzieć	4	9	14	74	223

Tabela 3

		Czy w minionym roku był(a) Pan(i) w kinie?				Liczba osób
		Tak, wiele razy	Tak, kilka razy	Tylko raz	Nie	
		%	%	%	%	
Ogółem		8	22	8	62	1052
Płeć	Mężczyźni	7	23	8	62	497
	Kobiety	8	20	9	62	555
Wiek	18-24 lata	21	47	11	21	143
	25-34	11	37	13	39	203
	35-44	8	24	12	56	155
	45-54	4	15	6	75	187
	55-64	1	7	5	87	181
	65 lat i więcej	2	6	4	88	183
Miejsce zamieszkania	Wieś	2	14	8	75	393
	Miasto do 20 tys.	2	22	6	70	135
	20-100 tys.	5	20	6	69	202
	101-500 tys.	17	28	12	43	172
	501 tys. i więcej mieszk.	19	37	10	34	150
Wykształcenie	Podstawowe	4	13	5	77	269
	Zasadnicze zawodowe	2	10	5	82	268
	Średnie	11	28	11	51	355
	Wyższe	15	42	14	29	160
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	19	36	14	31	92
	Średni personel, technicy	17	34	7	42	40
	Pracownicy adm.-biurowi	7	35	24	34	57
	Pracownicy usług	5	28	20	48	67
	Robotnicy wykwalifikowani	2	18	10	71	129
	Robotnicy niewykwalifik.	2	18		80	50
	Rolnicy	2	6	2	90	56
	Pracujący na własny rach.	18	25	12	45	51
Bierni zawodowo	Renciści	1	6	2	92	85
	Emeryci	1	8	5	86	212
	Uczniowie i studenci	26	49	12	14	101
	Bezrobotni	3	23	3	71	59
	Gospodynie domowe i inni	5	19	5	72	53
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	8	32	14	46	128
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	12	32	14	42	85
	sekt. pryw. poza rolnict.	11	27	12	51	247
	prywatnym gosp. rolnym	3	3		94	45
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	3	17	7	73	215
	501-750	2	16	10	72	161
	751-1000	4	20	8	68	193
	1001-1500	7	26	12	55	115
	Powyżej 1500 zł	19	34	9	37	122
Ocena własnych war. mater.	Złe	4	12	3	80	143
	Średnie	3	15	10	72	478
	Dobre	13	33	8	46	431
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	6	11	6	77	59
	Raz w tygodniu	6	22	8	64	507
	1-2 razy w miesiącu	8	17	11	64	169
	Kilka razy w roku	11	25	6	58	198
	W ogóle nie uczestniczy	10	26	12	52	119
Poglądy polityczne	Lewica	6	22	12	60	136
	Centrum	9	22	11	58	351
	Prawica	7	25	6	62	341
	Trudno powiedzieć	8	16	7	69	223

Tabela 4

		Czy w minionym roku był(a) Pan(i) w teatrze?				Liczba osób
		Tak, wiele razy	Tak, kilka razy	Tylko raz	Nie	
		%	%	%	%	
Ogółem		1	7	6	85	1051
Płeć	Mężczyźni	0	6	6	88	496
	Kobiety	2	9	6	83	555
Wiek	18-24 lata	4	13	13	69	143
	25-34	1	6	8	85	203
	35-44	2	8	5	86	155
	45-54	0	7	4	89	187
	55-64	0	7	4	89	181
	65 lat i więcej	1	4	4	91	183
Miejsce zamieszkania	Wieś		2	3	96	393
	Miasto do 20 tys.	1	5	2	91	135
	20-100 tys.	1	3	3	92	202
	101-500 tys.	2	13	11	74	171
	501 tys. i więcej mieszk.	4	23	16	57	150
Wykształcenie	Podstawowe	2	6	5	88	269
	Zasadnicze zawodowe	0	1	1	97	268
	Średnie	1	6	6	87	355
	Wyższe	3	23	15	58	160
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	4	28	20	48	92
	Średni personel, technicy		15	9	76	40
	Pracownicy adm.-biurowi	2	9	13	76	57
	Pracownicy usług		1	3	96	67
	Robotnicy wykwalifikowani	0	1	1	98	129
	Robotnicy niewykwalifik.		2		98	50
	Rolnicy			1	99	56
	Pracujący na własny rach.	2	7	1	90	51
Bierni zawodowo	Renciści		3		97	85
	Emeryci	0	5	5	90	212
	Uczniowie i studenci	6	19	18	57	101
	Bezrobotni		3		97	59
	Gospodynie domowe i inni			2	98	53
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	2	15	14	69	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	3	10	7	81	85
	sekt. pryw. poza rolnict.	1	7	4	88	247
	prywatnym gosp. rolnym			1	99	45
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł		4	3	93	215
	501-750		1	2	97	161
	751-1000		7	3	89	193
	1001-1500	2	6	12	80	115
	Powyżej 1500 zł	3	21	12	64	122
Ocena własnych war. mater.	Złe		3	4	93	143
	Średnie	0	5	5	90	478
	Dobre	3	11	8	78	430
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	2	3	5	90	59
	Raz w tygodniu	1	8	4	87	507
	1-2 razy w miesiącu	2	5	6	88	169
	Kilka razy w roku	1	10	8	81	198
	W ogóle nie uczestniczy	1	8	11	80	119
Poglądy polityczne	Lewica	3	8	8	81	136
	Centrum	0	8	5	87	351
	Prawica	1	9	7	83	341
	Trudno powiedzieć	1	4	5	89	223

Tabela 5

		Czy w minionym roku był(a) Pan(i) z rodziną w restauracji?				Liczba osób
		Tak, wiele razy	Tak, kilka razy	Tylko raz	Nie	
		%	%	%	%	
Ogółem		6	26	7	61	1051
Płeć	Mężczyźni	5	28	7	60	497
	Kobiety	6	25	8	61	554
Wiek	18-24 lata	8	33	12	46	143
	25-34	7	42	7	44	203
	35-44	9	37	7	46	155
	45-54	6	21	5	68	186
	55-64	4	19	9	69	181
	65 lat i więcej	0	8	5	87	183
Miejsce zamieszkania	Wieś	1	16	6	77	392
	Miasto do 20 tys.	3	23	8	66	135
	20-100 tys.	7	31	6	56	202
	101-500 tys.	9	36	11	44	172
	501 tys. i więcej mieszk.	13	39	9	39	150
Wykształcenie	Podstawowe	2	10	6	82	269
	Zasadnicze zawodowe	2	21	7	70	267
	Średnie	7	34	9	50	355
	Wyższe	14	47	7	32	160
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	15	49	5	30	92
	Średni personel, technicy	12	47	8	33	40
	Pracownicy adm.-biurowi	10	50	10	31	57
	Pracownicy usług	3	29	11	57	67
	Robotnicy wykwalifikowani	4	28	5	63	129
	Robotnicy niewykwalifik.	2	15	14	68	50
	Rolnicy	2	8	4	86	56
	Pracujący na własny rach.	18	44	7	31	51
Bierni zawodowo	Renciści	2	6	6	87	84
	Emeryci	1	11	7	81	212
	Uczniowie i studenci	7	41	9	43	101
	Bezrobotni	4	22	7	68	59
	Gospodynie domowe i inni	5	23	10	62	53
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	7	43	6	44	128
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	9	40	8	42	85
	sekt. pryw. poza rolnict.	10	36	8	46	247
	prywatnym gosp. rolnym		10	2	88	45
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	2	15	8	75	215
	501-750	3	23	8	66	161
	751-1000	4	24	6	66	193
	1001-1500	3	27	12	58	115
	Powyżej 1500 zł	18	44	7	32	122
Ocena własnych war. mater.	Złe	2	12	2	84	143
	Średnie	2	19	8	70	477
	Dobre	11	39	8	42	431
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	3	18	9	69	59
	Raz w tygodniu	4	26	8	63	506
	1-2 razy w miesiącu	4	29	11	57	169
	Kilka razy w roku	9	28	5	59	198
	W ogóle nie uczestniczy	12	29	4	55	119
Poglądy polityczne	Lewica	4	32	6	58	136
	Centrum	4	29	9	58	351
	Prawica	8	27	6	59	341
	Trudno powiedzieć	5	17	9	69	223

Tabela 6

		Czy w minionym roku urządził(a) Pan(i) przyjęcie dla grona przyjaciół, znajomych?				Liczba osób
		Tak, wiele razy	Tak, kilka razy	Tylko raz	Nie	
		%	%	%	%	
Ogółem		8	45	12	35	1051
Płeć	Mężczyźni	8	43	13	36	497
	Kobiety	9	46	12	33	554
Wiek	18-24 lata	7	44	17	31	143
	25-34	14	54	12	20	203
	35-44	14	53	9	24	155
	45-54	8	46	9	36	187
	55-64	4	43	16	37	180
	65 lat i więcej	2	28	11	58	183
Miejsce zamieszkania	Wieś	5	40	11	43	393
	Miasto do 20 tys.	7	44	12	37	135
	20-100 tys.	10	48	13	29	202
	101-500 tys.	11	51	10	28	172
	501 tys. i więcej mieszk.	14	46	16	24	149
Wykształcenie	Podstawowe	2	25	13	60	269
	Zasadnicze zawodowe	5	46	13	36	268
	Średnie	11	51	14	25	353
	Wyższe	18	63	8	12	160
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	23	54	9	14	92
	Średni personel, technicy	16	63	7	14	40
	Pracownicy adm.-biurowi	10	71	6	13	57
	Pracownicy usług	7	49	16	28	67
	Robotnicy wykwalifikowani	4	49	15	31	129
	Robotnicy niewykwalifik.	4	49	13	33	50
	Rolnicy	16	37	12	35	56
	Pracujący na własny rach.	21	62	6	11	51
Bierni zawodowo	Renciści	1	28	13	58	85
	Emeryci	3	34	13	50	211
	Uczniowie i studenci	8	40	19	33	101
	Bezrobotni	4	39	9	47	59
	Gospodynie domowe i inni	10	44	9	37	53
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	12	56	14	19	128
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	12	58	6	23	85
	sekt. pryw. poza rolnict.	12	56	12	20	247
	prywatnym gosp. rolnym	7	37	15	41	45
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	6	39	13	43	215
	501-750	5	38	13	45	161
	751-1000	6	46	12	36	193
	1001-1500	10	54	7	30	114
	Powyżej 1500 zł	14	59	14	12	122
Ocena własnych war. mater.	Złe	3	29	8	60	142
	Średnie	5	37	16	42	478
	Dobre	14	58	10	18	431
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	5	44	12	39	59
	Raz w tygodniu	7	46	14	33	507
	1-2 razy w miesiącu	9	48	10	33	169
	Kilka razy w roku	10	45	11	33	198
	W ogóle nie uczestniczy	10	37	10	43	118
Poglądy polityczne	Lewica	13	42	9	37	135
	Centrum	6	49	13	31	351
	Prawica	11	46	13	30	341
	Trudno powiedzieć	5	37	12	46	223

Tabela 7

		Czy w minionym roku zaciągnął (zaciągnęła) Pan(i) kredyt lub pożyczkę w banku lub innej instytucji finansowej?				Liczba osób
		Tak, wiele razy	Tak, kilka razy	Tylko raz	Nie	
		%	%	%	%	
Ogółem		0	5	18	77	1047
Płeć	Mężczyźni	0	6	17	76	496
	Kobiety		4	19	77	551
Wiek	18-24 lata		1	3	96	143
	25-34	1	7	19	74	199
	35-44		7	22	71	155
	45-54	0	6	22	72	186
	55-64		6	25	69	181
	65 lat i więcej		3	15	82	183
Miejsce zamieszkania	Wieś	0	4	15	81	391
	Miasto do 20 tys.		6	23	71	135
	20-100 tys.		3	19	77	200
	101-500 tys.	0	5	16	78	171
	501 tys. i więcej mieszk.		10	22	68	149
Wykształcenie	Podstawowe		3	12	85	267
	Zasadnicze zawodowe	1	7	21	72	267
	Średnie		5	18	77	353
	Wyższe		6	24	71	159
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.		6	23	71	91
	Średni personel, technicy		11	22	66	40
	Pracownicy adm.-biurowi		5	17	77	55
	Pracownicy usług		2	24	73	65
	Robotnicy wykwalifikowani	1	4	20	74	129
	Robotnicy niewykwalifik.		15	24	61	50
	Rolnicy		6	21	72	56
	Pracujący na własny rach.		10	26	64	51
Bierni zawodowo	Renciści		3	25	72	85
	Emeryci		5	16	80	212
	Uczniowie i studenci			2	98	101
	Bezrobotni	1	3	14	82	59
	Gospodynie domowe i inni		6	12	83	52
Pracuje w:	inst. państw., publicznej		8	17	75	125
	spółce właścicieli prywatnych i państwa		9	24	67	85
	sekt. pryw. poza rolnict.	1	6	24	70	245
	prywatnym gosp. rolnym		10	22	69	45
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł		5	19	76	214
	501-750	1	4	23	72	161
	751-1000		6	16	78	193
	1001-1500		5	17	78	115
	Powyżej 1500 zł		6	22	71	122
Ocena własnych war. mater.	Złe	1	6	23	69	143
	Średnie		6	19	75	474
	Dobre		4	16	81	430
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu		7	28	65	59
	Raz w tygodniu		4	17	79	506
	1-2 razy w miesiącu	1	5	16	78	167
	Kilka razy w roku		6	19	75	196
	W ogóle nie uczestniczy	1	5	20	75	119
Poglądy polityczne	Lewica		10	15	75	136
	Centrum	0	5	20	74	349
	Prawica		4	18	79	340
	Trudno powiedzieć	0	4	18	78	221

Tabela 8

		Czy w minionym roku był(a) Pan(i) za granicą?				Liczba osób
		Tak, wiele razy	Tak, kilka razy	Tylko raz	Nie	
		%	%	%	%	
Ogółem		2	11	13	74	1050
Płeć	Mężczyźni	3	11	14	72	495
	Kobiety	2	11	11	76	555
Wiek	18-24 lata	2	15	20	63	143
	25-34	4	14	14	67	202
	35-44	3	14	21	61	155
	45-54	2	10	8	79	186
	55-64	1	11	10	78	181
	65 lat i więcej	1	3	3	92	183
Miejsce zamieszkania	Wieś	2	7	10	81	393
	Miasto do 20 tys.	2	9	15	74	135
	20-100 tys.	1	12	11	76	202
	101-500 tys.	4	16	13	68	170
	501 tys. i więcej mieszk.	2	17	18	62	150
Wykształcenie	Podstawowe	1	5	10	85	269
	Zasadnicze zawodowe	2	7	10	82	268
	Średnie	3	14	15	69	355
	Wyższe	5	22	16	57	158
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	6	31	12	51	90
	Średni personel, technicy		13	25	62	40
	Pracownicy adm.-biurowi	2	20	16	63	57
	Pracownicy usług		8	18	74	67
	Robotnicy wykwalifikowani	5	9	12	74	129
	Robotnicy niewykwalifik.		12	7	81	50
	Rolnicy	2	3	11	84	56
	Pracujący na własny rach.	12	11	32	45	51
Bierni zawodowo	Renciści		4	4	92	85
	Emeryci	1	5	5	89	212
	Uczniowie i studenci	1	16	23	60	101
	Bezrobotni	3	11	7	79	59
	Gospodynie domowe i inni		10	8	82	53
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	2	18	11	70	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	2	9	15	74	83
	sekt. pryw. poza rolnict.	5	18	20	57	247
	prywatnym gosp. rolnym		4	10	86	45
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	1	6	9	84	215
	501-750	1	8	11	81	161
	751-1000	1	11	11	77	193
	1001-1500	2	14	16	67	114
	Powyżej 1500 zł	7	26	20	48	122
Ocena własnych war. mater.	Złe	2	3	3	91	143
	Średnie	1	7	10	82	477
	Dobre	4	18	18	60	430
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	1	2	10	87	59
	Raz w tygodniu	2	11	11	76	505
	1-2 razy w miesiącu	3	9	11	78	169
	Kilka razy w roku	3	12	15	70	198
	W ogóle nie uczestniczy	4	17	17	62	119
Poglądy polityczne	Lewica	4	15	13	68	136
	Centrum	1	10	13	77	351
	Prawica	3	13	12	72	341
	Trudno powiedzieć	3	7	11	79	222

Tabela 9

		Czy w minionym roku wyjeżdżał(a) Pan(i) z rodziną na wypoczynek?				Liczba osób
		Tak, wiele razy	Tak, kilka razy	Tylko raz	Nie	
		%	%	%	%	
Ogółem		1	15	19	65	1052
Płeć	Mężczyźni	0	16	16	67	497
	Kobiety	2	13	21	64	555
Wiek	18-24 lata	2	20	23	55	143
	25-34	1	17	25	57	203
	35-44	3	22	27	48	155
	45-54		16	17	67	187
	55-64	1	10	14	75	181
	65 lat i więcej	0	3	9	87	183
Miejsce zamieszkania	Wieś		6	10	84	393
	Miasto do 20 tys.		10	17	73	135
	20-100 tys.	1	14	23	62	202
	101-500 tys.	5	24	26	45	172
	501 tys. i więcej mieszk.		32	30	38	150
Wykształcenie	Podstawowe	1	7	8	84	269
	Zasadnicze zawodowe		9	16	75	268
	Średnie	0	15	26	58	355
	Wyższe	5	35	24	35	160
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	5	45	24	25	92
	Średni personel, technicy		30	24	46	40
	Pracownicy adm.-biurowi	3	26	38	33	57
	Pracownicy usług	1	11	24	64	67
	Robotnicy wykwalifikowani		11	26	63	129
	Robotnicy niewykwalifik.		4	30	66	50
	Rolnicy		3	2	94	56
Pracujący na własny rach.	2	32	28	38	51	
Bierni zawodowo	Renciści		1	7	92	85
	Emeryci	0	6	9	86	212
	Uczniowie i studenci	2	21	25	52	101
	Bezrobotni		8	11	82	59
	Gospodynie domowe i inni		8	19	73	53
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	2	27	25	46	128
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	2	25	31	42	85
	sekt. pryw. poza rolnict.	1	20	28	52	247
	prywatnym gosp. rolnym		4		96	45
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	0	6	9	84	215
	501-750		9	17	74	161
	751-1000		8	24	68	193
	1001-1500		16	24	60	115
	Powyżej 1500 zł	4	38	30	28	122
Ocena własnych war. mater.	Złe		5	7	88	143
	Średnie	0	9	16	75	478
	Dobre	2	24	26	47	431
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	1	12	16	71	59
	Raz w tygodniu	1	13	20	66	507
	1-2 razy w miesiącu		16	19	65	169
	Kilka razy w roku	1	17	15	67	198
	W ogóle nie uczestniczy	2	16	21	61	119
Poglądy polityczne	Lewica	1	17	14	68	136
	Centrum	1	17	21	62	351
	Prawica	1	17	21	60	341
	Trudno powiedzieć	1	6	16	77	223

Tabela 10

		Czy w minionym roku korzystał(a) Pan(i) z internetu w celach niezwiązanych z pracą zawodową?				Liczba osób
		Tak, wiele razy	Tak, kilka razy	Tylko raz	Nie	
		%	%	%	%	
Ogółem		44	7	1	48	1052
Płeć	Mężczyźni	46	6	1	46	497
	Kobiety	43	7	0	50	555
Wiek	18-24 lata	76	8	2	14	143
	25-34	68	8	1	23	203
	35-44	66	7	1	26	155
	45-54	36	11	1	52	187
	55-64	20	6		74	181
	65 lat i więcej	7	1	1	91	183
Miejsce zamieszkania	Wieś	30	8	1	60	393
	Miasto do 20 tys.	40	7		53	135
	20-100 tys.	44	3		53	202
	101-500 tys.	59	9		32	172
	501 tys. i więcej mieszk.	70	5	2	24	150
Wykształcenie	Podstawowe	21	4	1	74	269
	Zasadnicze zawodowe	27	9	0	63	268
	Średnie	60	8	0	32	355
	Wyższe	78	4	2	15	160
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	80	6	4	10	92
	Średni personel, technicy	72	8		20	40
	Pracownicy adm.-biurowi	76	12		13	57
	Pracownicy usług	47	18		35	67
	Robotnicy wykwalifikowani	49	6	1	44	129
	Robotnicy niewykwalifik.	25	16	3	55	50
	Rolnicy	27	7		66	56
	Pracujący na własny rach.	82	4		14	51
Bierni zawodowo	Renciści	6	2		91	85
	Emeryci	11	2		87	212
	Uczniowie i studenci	86	4		10	101
	Bezrobotni	45	7	2	46	59
	Gospodynie domowe i inni	29	12		59	53
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	67	6	3	23	128
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	60	10	2	28	85
	sekt. pryw. poza rolnict.	64	11		25	247
	prywatnym gosp. rolnym	25	6		69	45
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	37	9		54	215
	501-750	34	7	1	57	161
	751-1000	39	5		55	193
	1001-1500	43	7		50	115
	Powyżej 1500 zł	68	3	2	26	122
Ocena własnych war. mater.	Złe	25	8	1	67	143
	Średnie	33	7	1	60	478
	Dobre	64	6	0	29	431
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	32	4		64	59
	Raz w tygodniu	42	6	1	51	507
	1-2 razy w miesiącu	39	10		52	169
	Kilka razy w roku	52	6		42	198
	W ogóle nie uczestniczy	57	7	1	34	119
Poglądy polityczne	Lewica	45	8		47	136
	Centrum	51	7	0	41	351
	Prawica	44	6	2	48	341
	Trudno powiedzieć	35	6		59	223